

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

สภาพคล่อง (Liquidity) หมายถึง ความสามารถของธุรกิจในการเปลี่ยนสภาพสินทรัพย์ให้เป็นเงินสดเพื่อนำไปชำระหนี้ระยะสั้น เป็นการวัดความสามารถของกิจการที่จะชำระหนี้สิน (ศศิวิมล มีอำพล, 2546 : 336) ซึ่งความเสี่ยงของธุรกิจด้านสภาพคล่องเกิดจากการที่ธุรกิจไม่สามารถเปลี่ยนสินทรัพย์เป็นเงินสดเพื่อใช้สำหรับการชำระหนี้สินและภาระผูกพันได้ทันตามกำหนด (ธนาคารกรุงไทย, 2552 : ออนไลน์) เกิดเป็นปัญหาการขาดสภาพคล่อง นับว่าเป็นปัญหาสำคัญที่อาจทำให้ธุรกิจต้องปิดกิจการ แม้ว่าจะยังสามารถทำกำไรได้ก็ตาม สภาพคล่องทางการเงินจัดว่าเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด ถือเป็นกิจกรรมที่กำหนดกิจกรรมภายในของธุรกิจแทบทั้งหมด รวมทั้งการกำหนดนโยบายการลงทุน เพื่อให้สอดคล้องกับสถานะทางการเงินที่ธุรกิจมีอยู่ เจ้าหนี้มักพิจารณาสภาพคล่องของธุรกิจ เพื่อประเมินความสามารถของธุรกิจในการชำระคืนหนี้สิน และด้วยเหตุนี้สถาบันจัดอันดับเครดิตจึงให้ความสนใจอย่างมากในการวิเคราะห์สถานะสภาพคล่องทางการเงินของธุรกิจ เพื่อให้ทราบความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ประกอบการ (ผู้จัดการรายวัน, 2548 : ออนไลน์) ซึ่งสภาพคล่องแสดงถึงภาพรวมของความอยู่รอดของธุรกิจ มีผลต่อการพิจารณาในการตัดสินใจเลือกลงทุน ซื้อ ขาย หรือถือหลักทรัพย์ของนักลงทุนในธุรกิจนั้น

เงินสดเป็นสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงที่สุด เป็นสินทรัพย์ที่จำเป็นของธุรกิจ แม้ว่าเงินสดไม่ก่อให้เกิดรายได้แก่ธุรกิจ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วสภาพคล่องมักหมายถึงความรวมถึงเงินสดหรือสินทรัพย์ที่แปลงเป็นเงินสดได้เร็ว เป็นผลต่างระหว่างกระแสเงินสดไหลเข้า (Cash inflow) และกระแสเงินสดไหลออก (Cash outflow) ของธุรกิจ (ศิริ วนสุวรรณิช, 2552 : ออนไลน์) โดยหลักการบริหารสภาพคล่องที่ดีคือ การบริหารเงินสดและสินทรัพย์เทียบเท่าเงินสดให้อยู่ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการของธุรกิจไม่มากหรือน้อยจนเกินไป ขณะเดียวกันก็ต้องสามารถสร้างอัตราผลตอบแทนจากสภาพคล่องส่วนเกินได้ในระดับสูงสุด ภายใต้ความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจมหภาคที่ธุรกิจยอมรับได้ ดังนั้นการบริหารเงินสดเกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวม การจ่าย และการลงทุนในหลักทรัพย์ชั่วคราวของเงินสด ซึ่งสภาพคล่อง

ทางการเงินสามารถพิจารณาได้จากอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนภายในธุรกิจ ประกอบด้วยข้อมูลของสินทรัพย์หมุนเวียน และหนี้สินหมุนเวียนภายในที่ธุรกิจมีอยู่ (อิงค์วิดี, 2554 : ออนไลน์)

ผู้จัดการทางการเงินมีหน้าที่รับผิดชอบระบบการบริหารเงินสดของธุรกิจ ซึ่งระบบการรายงานข้อมูลที่ดีจะช่วยให้ธุรกิจสามารถบริหารเงินสดได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ธุรกิจมีสภาพคล่องและกำไร โดยต้องพยายามลดเงินสดส่วนเกิน หรือเงินสดที่เหลือไว้เปล่าประโยชน์ให้น้อยที่สุด และใช้ประโยชน์จากเงินสดที่มีอยู่ให้มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็ต้องรักษาสภาพคล่องทั้งในปัจจุบันและอนาคต (สุกถ สุรมาศ, 2553 : ออนไลน์) โดยทั่วไปแล้วในการกำหนดนโยบายสภาพคล่องของธุรกิจ ผู้บริหารจะใช้ข้อมูลของธุรกิจหรือปัจจัยภายในเฉพาะแต่ละธุรกิจ ได้แก่ ยอดขาย (Sales) การถือเงินสด (Cash holding) ราคาตลาดต่อมูลค่าตามบัญชีของหุ้นสามัญ (Market to book ratio) ขนาดของธุรกิจ (Size) กระแสเงินสด (Cash flow) เงินทุนหมุนเวียน (Net working capital) รายจ่ายลงทุน (Capital expenditure) ความสามารถในการก่อหนี้ (Leverage) และการจ่ายเงินปันผลให้กับผู้ถือหุ้น (Dividend) ซึ่งจากงานวิจัยของ Arvind Mahajan and Naiwei Chen (2010) พบว่า การกำหนดนโยบายสภาพคล่องไม่เพียงแต่พิจารณาปัจจัยภายในเฉพาะแต่ละธุรกิจเท่านั้น นโยบายสภาพคล่องยังขึ้นกับปัจจัยภายนอกจากปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคของระบบเศรษฐกิจโดยรวมด้วยเช่น อัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP growth rate) ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่แท้จริง (Real short-term interest rate) งบประมาณขาดดุลภาครัฐบาล (Government budget deficit) ส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ยของเงินกู้กับเงินฝาก (Interest rate spread) สินเชื่อภาคเอกชน (Private credit) และอัตรากำไรธุรกิจ (Corporate tax rate) โดยผู้บริหารต้องอาศัยข้อมูลปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคร่วมกับข้อมูลปัจจัยภายในเฉพาะแต่ละธุรกิจประกอบการตัดสินใจ เพื่อให้มีสภาพคล่องทางการเงินที่เหมาะสม ก่อให้เกิดการตัดสินใจทางการเงิน เพื่อการลงทุน อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การศึกษานี้มีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายว่า การกำหนดนโยบายสภาพคล่องของธุรกิจนอกเหนือจากการพิจารณาข้อมูลจากปัจจัยภายในเฉพาะแต่ละธุรกิจแล้ว ยังมีปัจจัยจากภายนอกที่เป็นปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าสภาพคล่อง โดยเฉพาะการถือเงินสดของธุรกิจได้ ไม่ว่าจะเป็นผลทางตรงหรือทางอ้อมก็ตาม ซึ่งผู้บริหารสามารถนำผลจากการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินนโยบายสภาพคล่องของธุรกิจได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาผลกระทบของปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคต่อสภาพคล่องของธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบผลกระทบของปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคต่อสภาพคล่องของธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ผู้บริหารสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้พิจารณาเป็นแนวทางในการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายสภาพคล่องของแต่ละธุรกิจได้
3. นักลงทุนสามารถนำข้อมูลจากการศึกษาไปใช้พิจารณาเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกลงทุน ซื้อ ขาย หรือถือหลักทรัพย์ของแต่ละธุรกิจได้

นิยามศัพท์

สภาพคล่อง (Liquidity) หมายถึง ความสามารถของธุรกิจในการเปลี่ยนสินทรัพย์ไปเป็นเงินสดได้ในระยะเวลาอันสั้น สินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงสามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันที ส่วนสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องต่ำจะไม่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ทันทีแต่ต้องใช้ระยะเวลาหนึ่ง โดยขึ้นอยู่กับประเภทของสินทรัพย์นั้น ในการศึกษานี้วัดสภาพคล่อง โดยรวมของธุรกิจจากเงินสดและสินทรัพย์เทียบเท่าเงินสดที่ธุรกิจถือไว้ (Cash holding) โดยข้อมูลที่ได้มาจากข้อมูลงบการเงินของแต่ละธุรกิจ เป็นข้อมูลรายไตรมาส ระหว่างปี 2543 และ 2553 คำนวณได้จากลอการิทึมธรรมชาติของอัตราส่วนระหว่างเงินสด และสินทรัพย์เทียบเท่าเงินสด เทียบกับสินทรัพย์รวมสุทธิ

เงินสด และสินทรัพย์เทียบเท่าเงินสด (Cash and cash equivalents) หมายถึง ตัวเงินซึ่งคงเหลืออยู่ในมือ ในธนาคาร หรืออยู่ในลักษณะที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่าย และธุรกิจสามารถใช้ชำระหนี้ได้ทันที ประกอบด้วยธนบัตร เหรียญกษาปณ์ เงินฝากธนาคารประเภทเช็ค และเงินฝากเพื่อเรียก

บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หมายถึง บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (The Stock Exchange of Thailand หรือ SET) ระหว่างปี 2543 และ 2553 และอยู่ต่อเนื่องรวมระยะเวลา 11 ปี รวมทั้งสิ้น 262 บริษัท ประกอบด้วย 7 กลุ่มธุรกิจ โดยไม่รวมถึงกลุ่มธุรกิจการเงิน ได้แก่ กลุ่มธนาคาร กลุ่มเงินทุนและหลักทรัพย์ กลุ่มประกันภัย และประกันชีวิต และไม่รวมถึงบริษัทจดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์เอ็ม เอ ไอ

ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาค (Macroeconomic factors) หมายถึง ปัจจัยจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนรวม ซึ่งมีผลต่อความเป็นอยู่ของประชาชนทุกคน รวมทั้งการประกอบธุรกิจ ปัจจัยเศรษฐกิจมหภาคที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย ปัจจัยอัตราเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (GDP growth rate) ภาวะเงินเฟ้อ (Inflation) อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่แท้จริง (Real short-term

interest rate) งบประมาณขาดดุลภาครัฐบาล (Government budget deficit) ส่วนต่างระหว่างดอกเบี้ย
ของเงินกู้กับเงินฝาก (Interest rate spread) สินเชื่อภาคเอกชน (Private credit) และอัตราแลกเปลี่ยน
เงิน (Exchange rate)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved